

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

Ο **Κωνσταντίνος Κανάρης** (Ψαρά 1793 ή 1797 – Αθήνα 2 Σεπτεμβρίου 1877) ήταν σημαντική μορφή του ναυτικού αγώνα κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και μετέπειτα ναύαρχος και πολιτικός, ο οποίος διετέλεσε πέντε φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας σε ένα διάστημα 33,5 ετών (1844, 1848-49, 1864, 1864-65 και 1877) και για 2 χρόνια και 3 μήνες συνολικά.



Γεννήθηκε το 1793 στα Ψαρά όπου και μεγάλωσε. Ήταν το μικρότερο παιδί του Ψαριανού Δημογέροντα Μικέ Κανάρη και της Μαρώς (το γένος Μπουρέκα). Έμεινε πολύ μικρός ορφανός από πατέρα και έτσι άρχισε να δουλεύει σε πλοία συγγενών του, κυρίως σ' αυτό του θείου του Μπουρέκα. Αρχικά το όνομά του ήταν "Κανάρης" και τελικά έγινε Κανάρης. Όταν πέθανε ο θείος του, στου οποίου το μικρό εμπορικό πλοίο εργαζόταν, ανέλαβε καπετάνιος του ο ίδιος σε ηλικία 20 ετών. Πήγε στην Οδησό για πρώτη φορά το 1820. Ήξερε για τη Φιλική Εταιρεία αλλά δεν είχε γίνει μέλος της. Όταν έμαθε ότι ξέσπασε η επανάσταση στη Μολδαβία από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, έσπευσε αυθόρμητα να πάρει μέρος στον πρώτο "πολεμικό στόλο" των Ψαριανών υπό τον Ν. Αποστόλη. Από τους πρώτους μήνες ο Κανάρης ξεχώρισε για το θάρρος του και την αποφασιστικότητά του, κάνοντας επιδρομές στα μικρασιατικά παράλια ενώ κατόπιν εντάχθηκε στα πυρπολικά. Η ανατίναξη ενός τουρκικού δικρότου στην Ερεσό από τον Δημήτριο Παπανικολή τον παρακίνησε σε ανάλογο εγχείρημα.

Τον Ιούνιο του 1822, αφού ο ελληνικός στόλος δεν κατάφερε να σώσει τη Χίο από την τουρκική σφαγή, ο Κανάρης ανέλαβε να βάλει μπουρλότο στη ναυαρχίδα του Καρά Αλή, του επικεφαλής του στρατού που έσφαξε τους κατοίκους και έκαψε το νησί. Την επιχείρηση θα εκτελούσαν τα πυρπολικά του Κανάρη και του Ανδρέα Πιπίνου. Στο εγχείρημα βοήθησαν δύο παράγοντες: αφενός ότι η νύχτα ήταν πολύ σκοτεινή καθώς δεν είχε φεγγάρι και αφετέρου ότι στο κατάφωτο κατάστρωμα της ναυαρχίδας οι περίπου 2.000 Τούρκοι γιόρταζαν το Μπαϊράμι κι έτσι τα μέτρα φρούρησης ήταν ελλιπή. Η φωτιά απ' το μπουρλότο μεταδόθηκε ταχύτατα στο καράβι. Πριν προλάβουν να απομακρυνθούν απ' αυτό οι πρώτες σωστικές λέμβοι, η φωτιά έφτασε στην πυριτιδαποθήκη, η οποία ανατινάχθηκε. Ως αποτέλεσμα τα θύματα ήταν πάρα πολλά. Μεταξύ αυτών ο ναύαρχος Καρά Αλής, αξιωματικοί του και πολλοί ναύτες. Το πυρπολικό του Πιπίνου προσέγγισε την υποναυαρχίδα αλλά δεν κατάφερε να την καταστρέψει. Της προκάλεσε όμως αρκετές ζημιές.

Η ανατίναξη της τουρκικής ναυαρχίδας υπήρξε ένα από τα χαρακτηριστικότερα γεγονότα του κατά θάλασσαν αγώνα, έκανε δε πολύ μεγάλη εντύπωση στην Ευρώπη. Χρησιμοποιώντας σημερινή ορολογία, θα λέγαμε ότι βοήθησε επικοινωνιακά πολύ την Επανάσταση. Τόσο μεταξύ των επαναστατημένων Ελλήνων όσο και μεταξύ των Ευρωπαίων, ο Κανάρης πλέον ήταν ήρωας.

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1877 πέθανε, όντας εν ενεργεία πρωθυπουργός. Η τελευταία του κατοικία βρίσκεται δίπλα στην είσοδο του Α' Νεκροταφείου.